

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,
CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: voorontwerp van decreet over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk

Samenvatting

Het decreet houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk van 7 juli 2017 is het belangrijkste beleidskader voor de ondersteuning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in de Vlaamse Gemeenschap.

Het voorliggend ontwerp van decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk vertrekt vanuit dezelfde krachtlijnen als het decreet van 7 juli 2017 en heeft tot doel om bij te dragen aan een duurzame, inclusieve, niet-gesegregeerde, solidaire en democratische samenleving door de civiele samenleving te erkennen, waarderen en versterken. Het voorliggend ontwerp is een optimalisatie van het decreet van 7 juli 2017 met als leidende principes het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024, de evaluatie van de visitatie- en beoordelingsprocedures (2018-2020) en de herijking van de sectordecreten.

Het voorliggend ontwerp van decreet brengt het beleidskader voor de ondersteuning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk in lijn met de ambities van de Vlaamse Regering om segregatie in de samenleving tegen te gaan, organisaties te weren die louter terugplooiën op etnisch-culturele afkomst, en om de autonome beslissingsbevoegdheid betreffende de bepaling van de subsidiebedragen bij de Vlaamse Regering te laten berusten.

De visitatieronde van 2018 en de beoordelingsronde van 2020 werden geëvalueerd door de Adviescommissie Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk en de administratie. Naar aanleiding van deze evaluaties werd de beoordelingsprocedure voor de werkingssubsidies van het decreet van 7 juli 2017 binnen het voorliggend ontwerp van decreet geoptimaliseerd met het oog op de reductie van de dossierlast voor de externe experts. De voornoemde evaluaties leidden ook tot een optimalisatie van het beoordelingskader met het oog op transparantie en conceptuele klaarheid.

Dit ontwerp van decreet werd opgesteld in lijn met de herijking van de sectorale cultuurdecreten. De formulering van de terminologie, de vormelijke aspecten en de

generieke bepalingen en procedures binnen dit decreet zijn bijgevolg het resultaat van deze harmoniseringsoefening binnen het beleidsveld cultuur.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op volgende inhoudelijke structuurelementen uit de beleidsnota Cultuur 2019-2024:

- ISE A. Beleidswerking en internationaal beleid ondersteunen
 - SD A.2. Een ambitieus en onderbouwd cultuurbeleid ontwikkelen met aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen en trends
 - OD A.2.3. De sectorspelers stimuleren en faciliteren om binnen hun expertiseveld initiatieven en acties te initiëren en versterken
 - SD A.3. Inspelen op opportuniteiten en het cultuurbeleid tijdig bijsturen
 - OD A.3.1. Een kwalitatieve en objectieve beoordelingsmethodiek garanderen
- ISE C. Culturele organisaties ondersteunen
 - SD C.1. Bijdragen aan de ontwikkeling van een kwalitatief, divers en toegankelijk cultuurlandschap
 - OD C.1.3 Investeren in organisaties in de cultuursector aan de hand van een performant subsidiesysteem
- ISE D. Culturele projecten stimuleren
 - SD D.1. Uitbouwen van een dynamische ruimte via de ondersteuning van kunstenaars en initiatieven die inspelen op innovatie, duurzaamheid of maatschappelijke of artistieke meerwaarde
 - OD D.1.2. Een performant en doelgericht subsidie- en selectiesysteem actualiseren en toepassen

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 5 juni 2022. (nr. KDW_22_2061).
- De Vlaamse Toezichtscommissie bracht advies uit op 14 juni 2022. (nr. 2022/056).
- Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies 2022/221 werd geformuleerd op 17 juni 2022.
- Het advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) sectorraad Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk werd gegeven op 7 juli 2022.

De bijgevoegde memorie van toelichting bevat verdere uitleg bij de verwerking van de adviezen van de Vlaamse Toezichtscommissie en de SARC.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het voorliggend ontwerp van decreet is een optimalisatie van het decreet van 2017. Dit decreet kwam in de plaats van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Het decreet van 2017 kwam tot stand als antwoord op evoluties binnen de sector en actuele uitdagingen en vraagstukken die zich op het moment van de beleidsformulering stelden.

Het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024 stuurt aan op een wijziging van het decreet van 2017. De Vlaamse Regering wil enerzijds de vorming van een betrokken samenleving, met een collectief gedeelde identiteit gebaseerd op een gemeenschappelijke sokkel van waarden en fundamentele rechten en vrijheden, en anderzijds de decretale doelstelling van de emancipatie van mensen en groepen en de versterking van een democratische, inclusieve, niet-gesegregerde en duurzame samenleving sterker benadrukken. Ze wil dit doen door als subsidievoorwaarde in te schrijven dat de organisatie een brugfunctie opneemt in de samenleving. Met deze subsidievoorwaarde wordt benadrukt dat organisaties die segregierend werken door louter terug te plooiën op etnisch-culturele afkomst niet in aanmerking komen voor subsidie.

Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 stuurt tevens aan op de opheffing van de inperking van de beslissingsruimte van de Vlaamse Regering met betrekking tot de werkingssubsidies, en wil de finale inhoudelijke afweging en de bepaling van het subsidiebedrag binnen het budgettaire kader zonder beperking autonoom laten berusten bij de Vlaamse Regering. Het voorliggend ontwerp van decreet wijzigt de bepalingen van het decreet van 2017 in die zin.

De Adviescommissie sociaal-cultureel volwassenenwerk evalueerde samen met de administratie de visitatieprocedure van 2018 en de beoordelingsprocedure van 2020. Daarnaast voerde de administratie ook een zelfevaluatie uit naar aanleiding van de beoordelingsprocedure van 2020. Deze evaluaties leidden tot een reeks van aanbevelingen met betrekking tot de optimalisatie van de beoordelingsprocedure en de optimalisatie van het beoordelingskader.

De belangrijkste bezorgdheid van de Adviescommissie was de zwaarte van de procedure voor de externe experts, en het risico dat dit zou leiden tot uitval, hetgeen de uitvoerbaarheid van het decreet in het gedrang brengt. De Adviescommissie adviseerde in haar conclusies om de beoordelingsprocedure minder zwaar te maken voor de externe deskundigen.

Uit de zelfevaluatie van de administratie en focusgroepgesprekken met de externe experts vloeiden enkele aanbevelingen voort met betrekking tot het beoordelingskader. Naast een reeks formele aanbevelingen werd er geconcludeerd dat beoordelingspunt 8° uit het decreet van 7 juli 2017 onduidelijk is voor zowel organisaties als voor beoordelaars. Daarnaast werd er ook geconcludeerd dat er nood is aan een beter uitgewerkt kader voor het zakelijk beleid en de koppeling tussen het inhoudelijk en het zakelijk beleid.

De herijking van de sectordecreten: Het departement Cultuur, Jeugd en Media voert op het moment van de totstandkoming van het voorliggende ontwerp van decreet een programma door om de drie grote sectordecreten binnen het beleidsdomein cultuur te herijken. Het doel hiervan is om de verschillende decreten, uitvoeringsbesluiten en reglementen die door hun historische context allemaal verschillen, (waar mogelijk) te harmoniseren met elkaar, en om de regelgeving dynamischer en flexibeler op te bouwen. De herijkingsoefening wordt afgerond voor het einde van de legislatuur (31 augustus 2023). Het herijkingstraject creëert een algemeen afsprakenkader dat bindend is voor de drie grote sectordecreten en richtinggevend/inspirerend werkt voor de andere cultuurdecreten. Het ontwerp van het gewijzigde decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk zal bijgevolg rekening houden met het algemeen afsprakenkader rond de juridische opbouw van decreten en besluiten, zoals beslist

tijdens het herijkingstraject binnen de administratie. Naast de harmonisering van decretale terminologie, definities en concepten worden in het herijkingstraject ook, waar mogelijk, decretale procedures geharmoniseerd.

Omwille van de verregaande vormelijke veranderingen in functie van de herijking werd ervoor geopteerd om niet te werken met een wijzigingsdecreet, maar om een volledig nieuw ontwerp van decreet voor te leggen.

Wijzigingen ten opzichte van het decreet van 7 juli 2017

Wijzigingen in functie van de herijking van de sectordecreten

Het voorliggend ontwerp van decreet bouwt inhoudelijk voort op het decreet van 7 juli 2017. Desalniettemin zijn er tussen beide teksten grote verschillen in vorm en structuur. Dit is het gevolg van de herijking van de sectordecreten, toegelicht in punt 10 van de memorie van toelichting. Behoudens sectorspecifieke afwijkingen en bijzonderheden is dit ontwerp van decreet in functie van het herijkingsproces binnen de administratie geharmoniseerd met het Kunstendecreet en het Cultureel Erfgoeddecreet. Dit heeft betrekking tot de volgende aspecten:

- Algemene structuur en opbouw
- Terminologie
- Definities, indien relevant
- De formulering van de doelstelling en de beleidsinstrumenten
- De bepalingen met betrekking tot de algemene groepsvrijstellingsverordening
- De ontvankelijkheidsvoorwaarden
- De nieuwe categorie van subsidievoorwaarden
- De delegaties naar de Vlaamse Regering, zowel vormelijk als inhoudelijk
- De niet-combineerbaarheid van subsidies
- De verplichtingen, het toezicht en de maatregelen
- De expertencommissies
- De onverenigbaarheden
- De advisering door de expertencommissies
- De tussenkomsten in de kosten voor een initiatief met buitenlandse actoren
- De bepalingen over de gegevensverwerking

Naar aanleiding van de herijking van de sectordecreten in het beleidsveld Cultuur wordt in dit decreet, analoog met het Kunstendecreet en het Cultureel Erfgoeddecreet het onderscheid gemaakt tussen ontvankelijkheidsvoorwaarden, subsidievoorwaarden, beoordelingscriteria en subsidievereisten. Voor de toelichting hierbij wordt verwezen naar punt 11 van de memorie van toelichting.

Wijzigingen in functie van het regeerakkoord

a. De ambitie binnen het regeerakkoord om in te zetten op het tegengaan van segregatie werd opgenomen in de doelstellingen van het decreet in artikel 3, eerste lid: *Dit decreet heeft tot doel bij te dragen aan een duurzame, inclusieve, niet-gesegregerde, solidaire en democratische samenleving door de civiele samenleving te versterken.*

b. De ambitie binnen het regeerakkoord om organisaties die louter terugplooiën op etnisch-culturele afkomst uit het decreet te weren werd vertaald in subsidievoorwaarde 3°, artikel 14: *3° de organisatie neemt een brugfunctie op in de samenleving. Organisaties die segregierend werken door louter terug te plooiën op etnisch-culturele afkomst komen niet in aanmerking voor subsidie.*

c. De ambitie binnen het regeerakkoord om de autonome beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse Regering met betrekking tot de subsidiëring niet langer te laten beperken werd vertaald door de

volgende bepalingen uit het decreet van 7 juli 2017 niet langer op te nemen in het huidige ontwerp van decreet:

- artikel 5, §1, lid 2 en lid 3: deze bepalingen beschrijven de maximale stijging en daling van de subsidiebedragen ten opzichte van het bedrag van de vorige beleidsperiode, waartoe de Vlaamse Regering kan beslissen.
- artikel 5, §2 tot en met §8: deze bepalingen beschrijven de limieten waarin de Vlaamse Regering kan beslissen op het vlak van stijgen, dalen of stopzetten van de subsidie, in functie van de resultaten van evaluatie en beoordeling.

De Vlaamse Regering is met de wijzigingen omschreven in de bovenstaande alinea niet langer gebonden aan de subsidievorken en de begrenzingen op de bepaling van de subsidiebedragen. Het model voor de bepaling van stijging en daling van het subsidiebedrag in functie van de resultaten van evaluatie en beoordeling, zoals bepaald in artikel 5, §2 t.e.m. §8, van het decreet van 7 juli 2017, komt in dit ontwerp van decreet evenwel terug in artikel 32 als een set van bindende richtsnoeren voor de beoordelingscommissies voor de bepaling van het geadviseerde subsidiebedrag.

Een uitzondering is dat, bij excellerende organisaties, een eventuele daling van het subsidiebedrag begrensd wordt tot maximaal 25% van het effectief toegekende subsidiebedrag voor het laatste werkjaar van de voorafgaande beleidsperiode. Dit zijn organisaties die zowel bij het plaatsbezoek een positieve evaluatie zonder aanbevelingen ontvingen, als bij de beoordeling een positief advies zonder aanbevelingen ontvingen. Deze uitzondering is opgenomen in artikel 30, tweede lid en artikel 63, §2, van het voorliggend ontwerp van decreet.

Wijzigingen in functie van de evaluatie van de visitatie- en beoordelingsprocedure

Wijzigingen in de procedure

Om de evaluatie- en beoordelingsprocedure minder zwaar te maken, en met name om de werklast voor de expertencommissies te verminderen (zie punt 9 van de memorie van toelichting), wil de decreetgever met dit ontwerp van decreet de volgende wijzigingen doorvoeren ten opzichte van het decreet van 7 juli 2017:

- De evaluatie van de werking van een organisatie (in het derde jaar van de beleidsperiode voor de landelijke organisaties, en in het voorlaatste jaar voor de regionale organisaties) gebeurt niet meer door een bezoek ter plaatse door een visitatiecommissie, maar door een bezoek ter plaatse door de administratie. De administratie laat zich enkel voor het plaatsbezoek bijstaan door twee externe experts. Doordat er met deze regeling per dossier slechts twee externe experts worden ingeschakeld in plaats van vier zoals in het decreet van 7 juli 2007 wordt de theoretische dossierlast per expert binnen de evaluatieprocedure quasi gehalveerd. Doordat de betrokkenheid van de externe experts zich formeel beperkt tot het plaatsbezoek wordt de taaklast per dossier eveneens sterk gereduceerd. In dit ontwerp van decreet worden bijgevolg de bepalingen van artikels 18 en 19 uit het decreet van 2017 omtrent de visitatiecommissies niet meer weerhouden. Alle andere verwijzingen naar visitatiecommissies worden evenmin weerhouden.
- Omwille van de conceptuele helderheid wordt er in dit ontwerp van decreet niet langer gesproken over “visitaties” en “visitatieverslag”, maar over “evaluatie” en “evaluatierapport”.
- Het remediëringsrapport wordt niet meer beoordeeld aan de hand van een tweede plaatsbezoek door een visitatiecommissie, maar wordt door een beoordelingscommissie beoordeeld zonder plaatsbezoek.
- Dit ontwerp van decreet laat de invoering van een kwaliteitslabel voor de zakelijke en financiële aspecten voor de bedrijfsvoering toe. De Vlaamse Regering kan met dit decreet één of meerdere kwaliteitslabels erkennen voor de zakelijke en financiële werking van de organisaties.

Wijzigingen in het beoordelingskader

Dit ontwerp van decreet gaat uit van het beoordelingskader van decreet van 7 juli 2017, zij het geoptimaliseerd. De beoordelingscriteria werden bovendien in een meer logische volgorde geplaatst. De zakelijke beoordelingscriteria komen niet meer als aparte set voor in de tekst van het decreet omdat ze samen met de inhoudelijke criteria integraal deel uitmaken van het beoordelingskader. Voor de toelichting bij de wijzigingen van het beoordelingskader wordt verwezen naar punt 13 van de memorie van toelichting.

Overige wijzigingen

- De territoriale afbakeningen waarbinnen de regionale organisaties hun werking moeten ontplooiën worden gealigneerd met de referentieregio's in het voorontwerp van regiodecreet. De regio's waarvan sprake zijn bijgevolg:
1° het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
2° De referentieregio's..

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de toelichting bij de artikelen wordt verwezen naar *II. Toelichting bij de artikelen* in de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft op zichzelf geen budgettaire impact. Het maximale bedrag dat in het betreffende jaar kan worden aangewend voor de uitvoering van dit decreet wordt bepaald in de uitgavenbegroting van de Vlaamse Regering, die het Vlaams Parlement jaarlijks goedkeurt.

BEGROTINGSARTIKEL	BASISALLOCATIE	OMSCHRIJVING BEGROTING
HBO-1HCA2CC-WT	1HD110	LANDELIJKE ORGANISATIES SOCIAAL-CULTUREEL VOLWASSENENWERK
HBO-1HCA2CC-WT	1HD111	REGIONALE ORGANISATIES SOCIAAL-CULTUREEL VOLWASSENENWERK
HBO-1HCA2CF-WT	1HD109	FEDERATIE VAN ERKENDE ORGANISATIES VOOR VOLKSONTWIKKELINGSWERK (DECREET VAN 4 APRIL 2003 HOUDENDE HET SOCIAAL-CULTUREEL VOLWASSENENWERK)
HBO-1HCA2CF-WT	1HD113	STEUNPUNT VOOR SOCIAAL CULTUREEL VOLWASSENENWERK (DECREET VAN 4 APRIL 2003)
HBO-1HCA2DC-WT	1HD142	PROJECTEN SOCIAAL-CULTUREEL VOLWASSENENWERK
HBO-1HCA2EA-WT	1HI002	INTERNATIONALE EN INTERREGIONALE CULTURELE SAMENWERKING
HBO-1HBA2AE-WT	1HC059	VLAAMS INTERSECTORAAL AKKOORD SOCIAL PROFIT-DAC SCW (DECREET 7 MEI 2004 HOUDENDE AANVULLENDE SUBSIDIES VOOR TEWERKSTELLING IN DE CULTURELE SECTOR)

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op de personeelsbehoeften en/of-budgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit voorontwerp van decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen of op Brussel.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering, wordt het voorontwerp van decreet voor advies voorgelegd aan de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering wordt het ontwerp van decreet ingediend bij het Vlaams Parlement. Het is de bedoeling dat het ontwerpdecreet in december bekrachtigd wordt door de Vlaamse Regering.

Na definitieve goedkeuring van het decreet zal het uitvoeringsbesluit worden opgemaakt. Volgens de vooropgestelde planning kan het uitvoeringsbesluit definitief goedgekeurd worden door de Vlaamse Regering goedgekeurd vóór het zomerreces van 2023.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet over de subsidiëring van het sociaal-cultureel volwassenenwerk en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Minister-President van de Vlaamse Regering
Vlaams Minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair
Management

Jan JAMBON